

KOMISIJAS LĒMUMS

(2006. gada 24. maijs)

par procesu saskaņā ar EK Līguma 82. pantu un Eiropas Ekonomikas zonas līguma 54. pantu pret
Microsoft Corporation

(Lieta Nr. COMP/C-3/37.792 – *Microsoft*)

(izziņots ar dokumenta numuru K(2004)900)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2007/53/EK)

2004. gada 24. martā Komisija pieņēma lēmumu saistībā ar procesu saskaņā ar EK Līguma 82. pantu un EEZ Līguma 54. pantu. Saskaņā ar Regulas Nr. 17⁽¹⁾ 21. pantu, Komisija šeit nosauc puses un paziņo lēmuma galveno saturu, ievērojot uzņēmumu likumīgās komercnoslēpumu aizsardzības intereses. Pilns lēmuma nekonfidencialās versijas teksts lietas autentiskajās valodās un Komisijas darba valodās atrodams Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html.

I. PĀRKĀPUMA KOPSAVILKUMS

Adresāts, pārkāpuma būtība un ilgums

- (1) Šis lēmums ir adresēts sabiedrībai *Microsoft Corporation*.
- (2) *Microsoft Corporation* ir pārkāpusi EK Līguma 82. pantu un EEZ līguma 54. pantu:
- kopš 1998. gada oktobra līdz šā lēmuma pieņemšanas dienai atteikdamās sniegt sadarbības informāciju un atļaut to lietot darba grupu serveru operētājsistēmu produktu attīstības un izplatīšanas mērķiem;
  - kopš 1999. gada maija līdz šā lēmuma pieņemšanas dienai *Windows* klientu personālo datoru (PC) operētājsistēmas pieejamību saistot ar nosacījumu par vienlaicīgu *Windows Media Player (WMP)* iegādi.

ATTIECĪGIE TIRGI

PC operētājsistēmas

- (3) Operētājsistēmas ir programmatūras produkti, kas vada datora pamatfunkcijas. "Klientu personālie datori" (PC) ir vispārēja lietojuma datori, ko vienlaicīgi var lietot tikai viena persona, un ko var pievienot datoru tīklam.
- (4) Var izšķirt i) PC operētājsistēmas, kas ir saderīgas ar *Intel* un ii) PC operētājsistēmas, kas nav saderīgas ar *Intel*. Šādā kontekstā saderība ar *Intel* attiecas uz noteiktu aparatūras

arhitektūras tipu. Ar *Intel* nesaderīgas operētājsistēmas (piemēram, firmas *Apple* operētājsistēma *Macintosh*) "pieslēgšana" (varētu teikt, adaptēšana), lai tā varētu darboties ar aparatūru, kas ir saderīga ar *Intel*, ir ilgs un dārgs process. Tomēr jautājums par *Intelsaderīgo* un *Intelnesaderīgo* PC operētājsistēmu iekļaušanu konkrētā tirgus definīcijā var palikt atklāts, jo atšķirība nebūs tāda, ka tā mainītu *Microsoft* tirgus spējas novērtējuma rezultātu.

- (5) Rokas ierīču, piemēram, personālo ciparasistēmu (PDA) vai "intelektisko" mobilo telefonu serveru operētājsistēmas un serveru operētājsistēmas pašlaik nevar uzskatīt par konkurējošiem klientu PC operētājsistēmu aizstājējiem.
- (6) Kas attiecas uz piedāvājuma aizstājamību, tad programmatūras produktu, kurš pašlaik nav klientu PC operētājsistēmu tirgū, vajadzētu būtiski modificēt, lai piemērotu īpašajām patērētāju vajadzībām šajā tirgū. Tas ir saistīts ar izstrādāšanas un testēšanas procesu, kas prasa ilgu laiku (nereti ilgāk par gadu) un izmaksas, kā arī ietver būtisku komerciālo risku. Turklāt, kā konstatēts, apspriežot *Microsoft* dominējošo stāvokli konkrētajā tirgū, šāda jauna produkta iekļūšana tirgū būtu ievērojami apgrūtināta.

Darba grupu serveru operētājsistēmas

- (7) "Darba grupu serveru pakalpojumi" ir pamata pakalpojumi, ko biroju darbinieki izmanto savā ikdienas darbā, proti, kopīgi lietojot serveros uzkrātās datnes, kopīgi lietojot

⁽¹⁾ OV 13, 21.2.1962., 204./62. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1/2003 (OV L 1, 4.1.2003., 1. lpp.).

printerus un izmantojot savas tīkla lietotāja tiesības, ko centralizēti pārvalda viņu organizācijas informācijas tehnoloģijas dienests. "Darba grupu serveru operētājsistēmas" ir operētājsistēmas, kuras radītas un laistas tirgū, lai šos pakalpojumus sniegtu kolektīvi relatīvi nedaudziem PC, kas saistīti neliela līdz vidēja lieluma tīklos.

- (8) Pierādījumi, ko Komisija ir savākusi izmeklēšanas gaitā, ir apstiprinājuši, ka no patērētāju viedokļa darba grupu serveru pakalpojumi ir serveru sniegto pakalpojumu īpašs veids. Īpaši datņu un drukas pakalpojumu sniegšana, no vienas puses, un grupas un lietotāja administrācijas pakalpojumu sniegšana, no otras puses, ir ciešā kopsakarā: ja nebūtu pienācīgas grupas un lietotāja administrācijas, tad lietotājam nebūtu efektīvas un drošas piekļuves datņu un drukas koplietošanas pakalpojumiem.
- (9) Darba grupu serveri (serveri, uz kuriem darbina darba grupu serveru operētājsistēmas) jāatšķir no lielaudas (*high-end*) serveriem, kuriem parasti jānodrošina atbildīgu uzdevumu izpilde, piemēram, krājumu uzraudzība un vadība, lidmašīnu biļešu rezervācija vai banku darījumi. Šādi uzdevumi var ietvert nepieciešamību atbalstīt milzīga datu apjoma glabāšanu un prasīt maksimālu ("nesatricināmu") uzticamību un pieejamību⁽²⁾. Šos uzdevumus veic dārgas iekārtas (dažkārt sauktas par uzņēmuma serveriem) vai lieldatori. Turpretim darba grupas operētājsistēmas parasti ir instalētas lētākos datoros.
- (10) Tomēr ne visas mazjaudas (*low-end*) serveru iekārtas tiek lietotas kā darba grupu serveri. Piemēram, mazjaudas serverus var arī instalēt tīklu "galos" un tos specializēt tīmekļa apkalpošanā⁽³⁾ vai tīmekļa kešdarbei⁽⁴⁾, vai izmantot ugunsdzēsībai⁽⁵⁾, nelietojot darba grupas serveru pamatpakalpojumus.
- (11) Jānorāda arī, ka, lai gan darba grupas servera pamatpakalpojumus veido tikai datņu, drukas un grupas, kā arī lietotāju administrēšanas pakalpojumi, darba grupu servera operētājsistēmas var izmantot lietojumprogrammām, kā tas ir ar citām operētājsistēmām. Šīs lietojumprogrammas bieži būs cieši saistītas ar grupas un lietotāja administrēšanas pakalpojumu sniegšanu. Tā kā darba grupas serveru operētājsistēmas parasti lieto ar nedārgu aparatūru, tad šādas lietojumprogrammas lielākoties neprasa īpaši augstu uzticamību.

⁽²⁾ Uzticamība ir sistēmas spēja funkcionēt ilgu laika periodu bez atteices vai atsākšanās nepieciešamības. Pieejamība ir operētājsistēmas spēja funkcionēt ilgu laika periodu bez nepieciešamas pakalpojuma pārtraukšanas kārtējai apkopei vai jauninājumiem. Cits pieejamības aspekts ir – cik ātri operētājsistēma var atsākt darboties pēc tam, kad notikusi atteice.

⁽³⁾ Tīmekļa serveris uztur tīmekļa lapas un dara tās pieejamas ar standarta tīmekļa protokolu palīdzību.

⁽⁴⁾ Kešs ir vieta, kur glabājas tīmekļa objektu pagaidu kopijas. Tādējādi tīmekļa kešdarbe ir tīmekļa datņu uzglabāšanas veids, lai tās vēlāk izmantotu atkārtoti tādā veidā, kas paātrina galalietotāja piekļuvi.

⁽⁵⁾ Ugunsdzēsībai ir aparatūras/programmatūras risinājums, kas izolē organizāciju datoru tīklus un tādējādi aizsargā tos pret ārējiem apdraudējumiem.

Straumējošie Media Players

- (12) *Media players* (medijatspēji) ir klienta lietojumprogrammas, kuru pamatfunkcijas ir dekodēt, atspiest un atskaņot (un turpmāk ļaut apstrādāt) ciparu audio– un videodatnes, kas lejupielādētas vai straumētas tīmeklī (un citos tīklos). Medijatspēji spēj arī atskaņot audio– un videodatnes, kas saglabātas fiziskajos nesējos, piemēram, kompaktdiskos (CD) un DVD diskos.
- (13) Kas attiecas uz pieprasījuma puses aizstājāmību, tad klasiskās atskaņošanas ierīces, piemēram, CD un DVD atskaņotāji, nav *media players* aizstājēji, jo tie piedāvā ļoti ierobežotu medijatspēja funkcionalitātes apakškopu. Medijatspēji, kuri ir atkarīgi no trešo pušu patentētām tehnoloģijām, nevarētu, pretēji *Microsoft WMP*, *RealNetworks RealOne Player* un *Apple QuickTime Player*, ierobežot trešo pušu uzvedību. Medijatspēji, kas nespēj saņemt no tīmekļa audio– un videostraumējumu, nav aizstājēji straumējošiem medijatspējiem, jo neapmierina īpašo patērētāja pieprasījumu pēc straumēšanas.
- (14) Kas attiecas uz piedāvājuma aizstājāmību, tad nepieciešamās būtiskās pētniecības un attīstības (*R&D*) investīcijas, pastāvošo medijatehnoloģiju aizsardzība ar intelektuālā īpašuma tiesībām un netiešie tīkla efekti, kas raksturo tirgu, rada šķēršļus citu programmatūru, arī nestraumējošo medijatspēju attīstītāju iekļūšanai tirgū.

Dominējošais stāvoklis

PC operētājsistēmas

- (15) *Microsoft* ir atzinusi, ka tai ir dominējošs stāvoklis PC operētājsistēmas tirgū.
- (16) Šo dominējošo stāvokli raksturo lielais tirgus daļu īpatsvars, kas vismaz kopš 1996. gada ir saglabājies ļoti augstā līmenī (vairāk nekā 90 % pēdējos gados), kā arī ļoti lielle iekļuves šķēršļi. Šie iekļuves šķēršļi ir īpaši saistīti ar netiešo tīkla efektu klātbūtni. Tik tiešām, PC operētājsistēmas popularitāte lietotāju vidū rodas no tās popularitātes PC lietojumprogrammu pārdevēju vidū, kuri savukārt izvēlas vērst savas attīstības pūliņus uz to PC operētājsistēmu, kura ir vispopulārākā lietotāju vidū. Tas rada pašpastiprinošu

dinamiku, kas aizsargā *Windows* kā *PC* operētājsistēmu *de facto* standartu (lietojumprogrammu iekļuves šķērslis).

Darba grupas serveru operētājsistēmas

(17) Komisija secina, ka *Microsoft* ir sasniegusi dominējošo stāvokli darba grupu serveru operētājsistēmu tirgū. Secinājums īpaši balstās uz šādiem slēdzieniem:

- Komisija ir pārbaudījusi dažādus datus, lai noteiktu *Microsoft* tirgus daļu darba grupu serveru operētājsistēmu tirgū. Visas šīs datu kopas apstiprina, ka *Microsoft* pārvalda krietni vairāk nekā noteicošo tirgus daļu, kura pēc visiem vērtējumiem ir vairāk nekā 50 %, bet pārsvarā to vērtē 60–70 % līmenī.
- Pastāv šķēršļi iekļuvei darba grupu serveru operētājsistēmu tirgū. Konkrēti, jo vieglāk ir atrast speciālistus, kuri spēj administrēt konkrēto darba grupu serveru operētājsistēmu, jo vairāk patērētāju tiecas pirkt šo darba grupu serveru operētājsistēmu. Otrādi, tāpat, jo populārāka darba grupu serveru operētājsistēma ir klientu vidū, jo vieglāk ir speciālistiem iegūt prasmes saistībā ar šo produktu un vairāk speciālistu vēlas to darīt. Šo mehānismu var formalizēt, vadoties no ekonomiskās perspektīvas tīkla efektu veidā.
- Pastāv ciešas komerciālas un tehniskas asociatīvas saites starp *PC* operētājsistēmu tirgu un darba grupu serveru operētājsistēmu tirgu. Rezultātā, *Microsoft* dominējošajam stāvoklim *PC* operētājsistēmu tirgū ir nozīmīga ietekme uz saistīto tirgu, tas ir, darba grupu serveru operētājsistēmu tirgu.

Atteikums sniegt informāciju

(18) Ar šo lēmumu izdara šādus atzinumus:

- *Microsoft* atteicās sniegt uzņēmumam *Sun* tādu informāciju, kas *Sun* dotu iespēju attīstīt darba grupu serveru operētājsistēmas, ko varētu bez problēmām integrēt aktīvās direktorijas domēnu arhitektūrā, savstarpēji saistītu klienta *PC*-serveris un serveris-servera protokolu tīmekli, kas organizē *Windows* darba grupu tīklus. Jāatzīmē, ka, lai ļautu *Sun* bez problēmām nodrošināt integrāciju, uzņēmumam *Microsoft* vajadzēja vienīgi sniegt attiecīgo protokolu specifikācijas, tas ir, tehnisko dokumentāciju, nevis piekļuvi *Windows* programmatūras kodam, nemaz nerunājot par atļauju *Sun* to reproducēt. Attiecībā uz šo atteikumu jānorāda vēl divi apstākļi. Pirmkārt, *Microsoft* atteikums *Sun* ir daļa no plašākas rīcības sistēmas, atsakot konkrēto informāciju jebkuram

darba grupu serveru operētājsistēmas pārdevējam. Otrkārt, *Microsoft* atteikumi rada iepriekšējo piegādes līmeņu pārrāvumu, jo analoģu informācija par *Microsoft* produktu iepriekšējām versijām sabiedrībai *Sun* un nozarei kopumā netieši nodrošināja *AT&T* licence.

- *Microsoft* atteikums rada konkurences likvidēšanas risku konkrētajā darba grupu serveru operētājsistēmu tirgū, jo atteiktais ieguldījums ir neaizstājams konkurentiem, kas darbojas šajā tirgū. Klientu liecības apstiprina, ka pastāv saikne starp privilēģēto sadarbību, kura pastāv starp *Microsoft* darba grupu serveru operētājsistēmām un tā dominējošām *PC* operētājsistēmām, no vienas puses, un to dominējošā stāvokļa straujo augšanu (un pieaugošu aktīvās direktorijas domēnu arhitektūras pazīmju ieviešanu, kas nav savienojams ar konkurentu produktiem), no otras puses. Komisijas izmeklēšana atklāj arī to, ka atteiktajam ieguldījumam nav reāla vai potenciāla aizstājēja.
- *Microsoft* atteikšanās ierobežo tehnisko attīstību, kaitējot klientiem, kas īpaši ir pretrunā ar 82. panta b) apakšpunktu. Ja konkurentiem būtu pieeja atteiktajai informācijai, viņi varētu radīt jaunus un piedāvāt klientiem uzlabotus produktus. Jo īpaši, tirgus dati liecina, ka klienti augstu vērtē tādas produkta īpašības kā, piemēram, drošums un uzticamība, tomēr šīs pazīmes *Microsoft* sadarbības priekšrocību dēļ tiek nobīdītas otrā plānā. Tādējādi *Microsoft* atteikums netieši kaitē patērētājiem.

(19) Šie ārkārtējie apstākļi liek secināt, ka *Microsoft* atteikums ir ļaunprātīga dominējošā stāvokļa izmantošana, kas nav saderīga ar 82. pantu, ja vien šāda rīcība nav objektīvi pamatota.

(20) *Microsoft* sniegtais atteikuma attaisnojums pamatots ar to, ka informācijas nodošana un atļauja to lietot konkurentiem saderīgu produktu radīšanai būtu līdzvērtīga intelektuālā īpašuma tiesību licencēšanai. Komisija nelēma par *Microsoft* vispārējā intelektuālā īpašuma prasību pamatotību, ko visos gadījumos varētu noskaidrot tikai katrā konkrētā gadījumā pēc tam, kad *Microsoft* ir sagatavojusi attiecīgās specifikācijas. Tomēr, saskaņā ar tiesu praksi, kāda uzņēmuma interese izmantot savas intelektuālā īpašuma tiesības pati par sevi nevar būt objektīvs attaisnojums, ja ir izveidojušies tādi ārkārtēji apstākļi kā iepriekšnorādītie.

(21) Komisija izpētīja, vai šīs lietas īpašajos apstākļos *Microsoft* piedāvātais attaisnojums ir svarīgāks par šiem ārkārtējiem apstākļiem un secināja, ka *Microsoft* nav iesniedzis par to

nekādus pierādījumus. Jo īpaši, rīkojums sniegt attiecīgo informāciju nevarēja novest pie *Microsoft* produkta precīzu kopiju izgatavošanas. Komisija ņēma arī vērā, ka tādas informācijas atklāšana, kā tā, ko atteica *Microsoft*, nozarē bija pieņemta prakse.

- (22) Turklāt Komisija ņēma vērā Komisijai 1984. gadā sniegtās *IBM* saistības⁽⁶⁾ un 1991.gada Programmatūras direktīvu⁽⁷⁾. *Microsoft* tik tiešām atzīst, ka *IBM* saistības un Programmatūras direktīva sniedz derīgus ieteikumus šajā lietā. Komisija secināja, ka rīkojums piegādāt šajā gadījumā būtu analogs *IBM* saistībām, jo tām būtu jāattiecas vienīgi uz saskarnes specifiskajām. Komisija arī secināja, ka minētais atteikums bija atteikums piegādāt sadarbības informāciju Programmatūras direktīvas nozīmē. Šajā kop-sakarā Komisija atzīmēja, ka Programmatūras direktīva ierobežoja autortiesību izmantošanu attiecībā uz programmatūru (arī izmantošanu nedominējošos uzņēmumos) par labu sadarbībai, tādējādi uzsvērot sadarbības nozīmību programmatūras nozarē. Komisija arī norādīja, ka Programmatūras direktīva skaidri nosaka, ka tās noteikumi neierobežo 82. panta piemērošanu, īpaši, ja dominējošais uzņēmums atsaka sadarbībai nepieciešamās informācijas pieejamību.
- (23) *Microsoft* tālāk argumentēja, ka tās atteikums piegādāt sadarbības informāciju nevarēja būt saistīts ar mērķi ierobežot konkurenci darba grupu serveru operētājsistēmu tirgū, jo nebija nekāda ekonomiska stimula, lai firma rīkotos pēc šādas stratēģijas. Komisija noraidīja *Microsoft* argumentu, atzīmējot, ka tas balstīts uz ekonomisko modeli, kas šajā gadījumā neatbilda faktiem un nesaskanēja ar *Microsoft* vadītāju viedokļiem, kas izteikti *Microsoft* iekšējos dokumentos, kuri iegūti izmeklēšanas laikā.

Sasaiste

- (24) Ar šo lēmumu ir atzīts, ka *Microsoft* pārkāpj Līguma 82. pantu, sasaistot *WMP* ar *Windows* PC operētājsistēmu (*Windows*). Komisija savus atzinumus par ļaunprātīgu sasaistīšanu balsta uz četriem elementiem: i) *Microsoft* ir dominējošais stāvoklis PC operētājsistēmas tirgū; ii) *Windows* PC operētājsistēma un *WMP* ir divi atsevišķi produkti; iii) *Microsoft* nedod klientiem izvēles tiesību iegādāties *Windows* bez *WMP*; un iv) šī sasaiste ierobežo konkurenci. Turklāt ar šo lēmumu tiek noraidīti *Microsoft* argumenti *WMP* sasaistes attaisnošanai.
- (25) *Microsoft* neapstrīd, ka tam ir dominējošais stāvoklis PC operētājsistēmu tirgū.

- (26) Komisijas lēmumā atzīts, ka medijatspēji un PC operētājsistēmas ir divi atsevišķi produkti (noraidot *Microsoft* argumentu, ka *WMP* ir neatņemama *Windows* daļa). Lēmumā pirmkārt konstatēts, ka, lai gan *Microsoft* kādu laiku jau ir saistījis savus medijatspēļus ar *Windows*, joprojām pastāv atsevišķs patērētāju pieprasījums pēc autonomiem medijatspējiem, un tas ir nošķirams no PC operētājsistēmu pieprasījuma. Otrkārt, daudzi pārdevēji attīsta un piegādā autonomus medijatspēļus. Treškārt, *Microsoft* korporācija pati attīsta un izplata savas *WMP* versijas citām PC operētājsistēmām. Visbeidzot *Microsoft* attīsta *WMP* tiešā konkurencē ar trešo pušu medijatspējiem.

- (27) Kas attiecas uz trešo sasaistes elementu, tad ar šo lēmumu ir atzīts, ka *Microsoft* nedod klientiem izvēles iespēju iegādāties *Windows* bez *WMP*. PC ražotājiem jālicencē *Windows* ar *WMP*. Ja viņi vēlas instalēt operētājsistēmā *Windows* alternatīvu medijatspēļu, viņi to var darīt tikai papildus *WMP*. Šie paši apsvērumi ir spēkā, ja lietotājs pērk *Windows* mazumtirdzniecībā. Ar šo lēmumu *Microsoft* argumenti par to, ka patērētājiem nav jāmaksā papildus par *WMP* un ka viņiem tas nav jālieto, ir atzīti par neatbilstošiem tādā kontekstā, kad jānosaka, vai ir notikusi uzspiešana Līguma 82. panta nozīmē.

- (28) Lēmumā arī izklāstīts, kāpēc sasaiste šajā īpašajā gadījumā ir konkurences tiesību ierobežošanas cēlonis. Lēmuma atzīts, ka *WMP* sasaiste ar *Windows* nodrošina *Microsoft* korporācijai nepārspējamu tās medijatspēļu klātbūtni personālajos datoros visā pasaulē. Attiecīgie pierādījumi atklāj, ka citi izplatīšanas veidi nav tik efektīvi. Sasaistot *WMP* lietojumprogrammu ar *Windows*, *Microsoft* var piedāvāt tiem satura sniedzējiem un programmatūru attīstītājiem, kas atbalsta *Windows Media* tehnoloģijas, spēju paļauties uz *Windows* monopoli, lai sasniegtu gandrīz visus PC lietotājus pasaulē. Pierādījumi liecina, ka dažādu mediju tehnoloģiju atbalstīšana rada papildu izmaksas. Tādā veidā *WMP* visuresošā klātbūtne mudina satura sniedzējus un programmatūru attīstītājus galvenokārt paļauties uz *Windows* mediju tehnoloģiju. Savukārt patērētāji dod priekšroku lietot *WMP*, jo būs pieejams plašāks šā produkta papildu programmatūras klāsts un saturs. *Microsoft* sasaiste pastiprina un izkropļo šos "tīkla efektus" sev par labu, tādējādi radot nopietnus konkurences traucējumus medijatspēļu tirgū. Pierādījumi liecina, ka *WMP* lietojums pieaug sasaistes dēļ, kaut arī citus medijatspēļus kvalitātes ziņā lietotāji vērtē augstāk. Tirgus dati par medijatspēļu lietošanu, formāta lietošanu, kā arī tīmekļa vietņu piedāvātais saturs apliecina tendenci par labu *WMP* un *Windows Media* formātu lietošanai, kaitējot galvenajiem konkurējošiem mediālajiem atskaņotājiem (un medijatspēļu tehnoloģijām). Kaut arī

⁽⁶⁾ Komisijas lieta IV/29.479. Komisija pārtrauca izmeklēšanu, ko sāka septiņdesmitajos gados, pēc tam, kad *IBM* uzņēmās šīs saistības.

⁽⁷⁾ Padomes Direktīva 91/250/EEK (OV L 122, 17.5.1991., 42. lpp.).

lēmumā izcelta šī tendence par labu WMP un *Windows Media* formātam, tomēr lēmumā arī uzsvērts, ka, pamatojoties uz Tiesas praksi, Komisijai, lai konstatētu saistošu ļaunprātīgu izmantošanu, nav īpaši jāpierāda, ka konkurence jau ir ierobežota vai pastāv risks pilnībā likvidēt konkurenci. Pretējā gadījumā antitrasta rūpīgā izmeklēšana konkrētos programmatūras tirgos varētu būt novēlota, jo pierādījumu par iespaidu uz tirgu varētu demonstrēt tikai tad, kad tirgus jau "apglabāts".

- (29) Visbeidzot, lēmumā ir apsvērti *Microsoft* argumenti WMP sasaistes attaisnošanai, īpaši aizbaidināšanās ar efektivitāti, ko rada WMP piesaiste *Windows*. Kas attiecas uz apgalvojumu par izplatīšanas efektivitāti, tad Komisija noraida *Microsoft* argumentu, ka sasaiste mazina patērētāju izmaksas, samazinot laika patēriņu un neskaidrības tādējādi, ka pat pilnīgi jaunos personāldatoros ir standartopciju kopums. Tā priekšrocība, ka medijatspēju lietojumprogramma ir iepriekšinstalēta kopā ar PC operētājsistēmu, neprasa, lai *Microsoft* izvēlētos medijatspējus patērētājiem. PC ražotāji var nodrošināt, ka tiek apmierināts patērētāju pieprasījums pēc iepriekšinstalētiem medijatspējiem pēc patērētāju izvēles. Lēmumā secināts, ka *Microsoft* nav demonstrējis nekādu tehnisku efektivitāti, kuras priekšnoteikums būtu WMP "integrācija". Ar WMP piesaisti *Microsoft* drīzāk aizsargājas no efektīvas potenciāli efektīvāku medijatspēju pārdevēju konkurences, kuri varētu apdraudēt tā pozīcijas, un tādējādi samazina talantu un kapitāla investīcijas medijatspēju inovācijās.

II. LĪDZEKĻI

Atteikums sniegt informāciju

- (30) Lēmuma noteikts, ka *Microsoft* jāatklāj informācija, ko tas atteicies sniegt, un jāļauj to lietot konkurējošo produktu attīstībai. Rīkojums par informācijas atklāšanu aprobežojas ar protokola specifiskajām un sadarbības nodrošināšanu starp būtiskiem elementiem, kas raksturo tipisku darba grupas tīklu. To piemēro ne tikai uzņēmumam *Sun*, bet visiem uzņēmumiem, kas vēlas izstrādāt produktus, kuri rada konkurējošu spiedienu uz *Microsoft* darba grupu serveru operētājsistēmu tirgū. Tiktāl, ciktāl lēmums varētu prasīt *Microsoft* atturēties no pilnīgas tā intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanas, tas būtu attaisnojams ar nepieciešamību izbeigt to ļaunprātīgu izmantošanu.
- (31) Nosacījumiem, pie kādiem *Microsoft* ir jāatklāj informācija un jāļauj to lietot, ir jābūt pamatotiem un nediskriminējošiem. Prasība par to, ka noteikumiem, ko izvirza *Microsoft*, ir jābūt pamatotiem un nediskriminējošiem, ir īpaši

piemērojama attiecībā uz samaksu, ko *Microsoft* varētu prasīt par piegādi. Piemēram, šādai samaksai nevajadzētu atspoguļot stratēģisko vērtību, ko rada *Microsoft* tirgus spēja PC operētājsistēmas tirgū vai darba grupu serveru operētājsistēmu tirgū. Turklāt, *Microsoft* nevar uzspiest ierobežojumus attiecībā uz produktu tipiem, kuros specifiskājas var tikt īstenotas, ja šādi ierobežojumi rada šķēršļus konkurencei ar *Microsoft* vai nevajadzīgi ierobežo saņēmēju spēju radīt jauninājumus. Visbeidzot, *Microsoft* turpmāk izvirzītajiem noteikumiem ir jābūt pietiekami paredzamiem.

- (32) *Microsoft* ir jāatklāj attiecīgas protokola specifiskājas iespējami ātrāk, varētu teikt, tiklīdz tā ir veikusi darbspējīgu un pietiekami stabilu šo protokolu īstenojumu savos produktos.

Sasaiste

- (33) Attiecībā uz sasaistes ļaunprātīgu izmantošanu lēmums nosaka, ka *Microsoft* jāpiedāvā galalietotājiem un oriģinālajam aprīkojuma ražotājam (OEM) pilnā mērā funkcionējoša *Windows* versija, kas neietver WMP. *Microsoft* saglabā tiesības piedāvāt *Windows* un WMP paketi.
- (34) *Microsoft* jāatturas no jebkādu tādu līdzekļu lietošanas, kuriem varētu būt WMP un *Windows* sasaistei ekvivalenta iedarbība, piemēram, rezervējot privilēģētu WMP sadarbību ar *Windows*, nodrošinot selektīvu pieeju *Windows* API vai izceļot WMP pār konkurentu produktiem ar *Windows* palīdzību. *Microsoft* ir jāatturas arī no tā, lai OEM vai lietotājiem piedāvātu atlaides ar nosacījumu, ka tie iegādājas *Windows* kopā ar WMP vai, finansiāli vai citādi *de facto* novēršot vai ierobežojot lietotāju brīvību izvēlēties *Windows* versiju bez WMP. Nesaistītā *Windows* versija veiktspējai ir jābūt ne mazākai, kā ar WMP saistītās versijas veiktspējai, ņemot vērā WMP funkcionalitāti, kas noteikti nebūs nesaistītās *Windows* versijas sastāvdaļa.

III. SODA NAUDA

Pamatsumma

- (35) Komisija uzskata, ka pārkāpums pēc sava rakstura veido ļoti nopietnu EK Līguma 82. panta un EEZ Līguma 54. panta pārkāpumu.
- (36) Turklāt *Microsoft* izslēdzošajai ietekmes pārņemšanas praksei ir nozīmīga ietekme uz darba grupu serveru operētājsistēmu un straumējuma *media players* tirgiem.

- (37) Lai novērtētu ļaunprātīgās izmantošanas smagumu, PC operētājsistēmu, darba grupu serveru operētājsistēmu un *media players* tirgi ir EEZ mēroga tirgi.
- (38) Sākotnējai soda naudas summai, kas uzliekama *Microsoft*, lai atspoguļotu pārkāpuma smagumu, ņemot vērā izklāstītos apstākļus, ir jābūt EUR 165 732 101. Ņemot vērā *Microsoft* nozīmīgo ekonomisko kapacitāti⁽⁸⁾, lai nodrošinātu pietiekamu preventīvu efektu attiecībā uz *Microsoft*, šī summa ir jāpalielina, piemērojot koeficientu 2, sasniedzot EUR 331 464 203.
- (39) Visbeidzot, soda naudas pamatsumma ir palielināta par 50 %, ņemot vērā pārkāpuma ilgumu (piecarpus gadi). Soda naudas pamatsumma tādējādi ir EUR 497 196 304.

Pastiprinoši un mīkstinoši apstākļi

- (40) Nav pastiprinošu vai mīkstinošu apstākļu, kas attiecas uz šo lēmumu.

⁽⁸⁾ *Microsoft* patlaban ir pasaulē lielākā sabiedrība tirgus kapitalizācijas ziņā. (sk. <http://news.ft.com/servlet/ContentServer?pagename=FT.com/StoryFT/FullStory&c=StoryFT&cid=1051390342368&p=1051389855198> un <http://specials.ft.com/spdocs/global5002003.pdf> – *the Financial Times* “World’s largest Companies”, atjaunots 2003. gada 27. maijā, nodrukāts 2004. gada 13. janvārī). Pēc tiem pašiem rādītājiem *Microsoft* ir pastāvīgi ierindojies augstā pozīcijā sarakstā, kas ietver pasaules lielākās sabiedrības tirgus kapitalizācijas ziņā; to vidū *Microsoft* 2000. gadā bija lielākā, 2001. gadā – piektā lielākā, 2002. gadā – otrā lielākā sabiedrība (sk. <http://specials.ft.com/ln/specials/global5002a.htm> (par 2000.g., drukāts 2003. gada 24. janvārī), <http://specials.ft.com/ft500/may2001/FT36H8Z8KMC.html> (par 2001. g., drukāts 2003. gada 24. janvārī), <http://specials.ft.com/ft500/may2002/FT30M8IPX0D.html> (par 2002. g., drukāts 2003. gada 24. janvārī)). *Microsoft* resursi un peļņa arī ir ļoti nozīmīgi. *Microsoft* ziņojums Vērtspapīru un valūtas komisijai par ASV finanšu gadu no 2002. gada jūnija līdz 2003. gada jūnijam parāda, ka 2003. gada 30. jūnijā tās īpašumā bija skaidras naudas (un īstermiņa investīciju) rezerves USD 49 048 miljoni apmērā. Kas attiecas uz peļņu, tad šis ziņojums Vērtspapīru un valūtas komisijai norāda, ka ASV finanšu gadā no 2002. gada jūlija līdz 2003. gada jūnijam *Microsoft* ieguva peļņu USD 13 217 miljonu apmērā pie ieņēmumu apjoma USD 32 187 miljoni (peļņas norma 41 %). Ar *Windows* PC klienta operētājsistēmas produktu šajā periodā (“Client” produkta segments) *Microsoft* ieguva peļņu USD 8 400 miljonu apmērā pie ieņēmumu apjoma USD 10 394 miljoni (peļņas norma 81 %).